

به نام خداوند جان و خرد

کاربرد زبان در تربیت
دکتر فاطمه گل عابدی

کتاب زبان و تفکر
مقاله پیشنهادهایی درباره
تقویت و گسترش زبان فارسی

۱. آموزش زبان فارسی

اولین مسأله در کاربرد زبان، شناخت کامل و آموزش صحیح آن می باشد. به همین دلیل ابتدا خلاصه ای از وضعیّت زبان در جامعه کنونی ارائه می شود و در ادامه به شیوه های رفع مشکلات پرداخته خواهد شد.

یادگیری بر دو نوع است:

۱. یادگیری مسائل خبری: با تکیه بر حافظه و اطلاعات تجربی انجام می شود؛ مانند یادگیری جدول ضرب
۲. یادگیری مهارت: علاوه بر تجربه به هماهنگی اندام ها فعالیت دستگاه عصبی نیاز دارد؛ مانند یادگیری رانندگی

یادگیری زبان در گروه یادگیری مهارتی قرار می گیرد.

وظیفهٔ مدرسه در آموزش زبان، آموختن گونه هایی از زبان است که فراتر از نیازهای آنی فرد قرار دارد تا او را برای برخورداری از امکانات بالای جامعه آماده کند.

۱-۱. مشکلات آموزش کنونی زبان

الف. آموزش خواندن و نوشتن

آموزش خواندن و نوشتن به معنی آموختن یک دستگاه جدید ارتباطی جایگزین گفتن و شنیدن است که در ابتدای ورود فرد به مدرسه، یادگیری آن را آغاز می کند.

ب. آموزش دستور زبان

دستور زبانی که در مدارس آموزش داده می شود، به صورت خبری است و غلط های بسیاری دارد که نه تنها به یادگیری درست کمک نمی کنند، بلکه فرد را از این هدف دور می نماید.

ج. آموزش ادبیّات

در آموزش ادبیّات تکیه بر نمونه آثار کهنه می باشد که سبب دوری یادگیرنده از ادبیّات و ذوق حاصل از آن می شود. به عقیده نگارنده مقاله برای آموزش درست متون ادبی باید از آثار معاصر شروع کرده و پس از پرورش کامل ذهن یادگیرنده، به متون کهن پرداخته شود.

درواقع دکتر باطنی بر این باور است که ادبیّات را باید برای دریافت ذوق آموخت و کمکی به آموزش زبان نمی کند.

د. آموزش عربی

با توجه به وجود تعداد زیاد واژه های عربی در زبان فارسی، بسیاری از متخصصین آموزشی بر یاددهی این زبان تأکید دارند.

به نظر مؤلف مقاله، با توجه به تغییر ساختاری بسیاری از واژگان عربی مورد استفاده در زبان فارسی، تسلط بر ساختمان زبان عربی اهمیت بالایی ندارد.

پیشنهاد مقاله

۱-۲. آموزش عملی زبان فارسی

۱. ورزیدگی در خواندن
این اصطلاح به معنی مطالعه بیشترین مطلب در کمترین زمان است.

۲. ورزیدگی در نوشتن
به معنی توانایی فرد در کاربرد زبان مادری برای برقراری ارتباط نوشتاری در موقعیت های مختلف

۳. ورزیدگی در گفتن
فرد پس از پایان دوران آموزشی باید توانایی کاربرد زبان در محافل مختلف و بیان عقاید و نظرات خود را داشته باشد.

۴. ورزیدگی در گوش دادن
آموختن شیوه درست گوش دادن، به خاطر سپردن مطالب آغاز و پایان سخن، تقویت حافظه شنیداری و کاربرد شنیده ها در بیانات خود، آموختن توجه به نظم منطقی شنیده ها

۲-۱-۱ وظیفه مراکز آموزش فرهنگیان در بهبود آموزش زبان فارسی در مدارس

الف. روشن کردن هدف و فلسفه آموزش زبان فارسی (پرورش جنبه های عملی)

ب. آموزش عملی زبان به معلمان و دانشجو - معلمان

ج. آموزش روش های آموزش عملی زبان به معلمان و دانشجو-معلمان

۳-۱. آموزش جنبه نظری زبان

الف. جهت کاربرد درست زبان در راستای آموزش و پرورش مناسب، باید فرد ساختمان و نحوه کاربرد زبان را نیز پس از آموزش عملی بیاموزد.

ب. شناخت نظری زبان در کاربرد درست آن اثرگذار است و به فرد کمک می کند که بتواند در زبان نوآوری انجام دهد.

ج. شناخت ساختمان زبان مادری به آموختن زبان جدید کمک می کند.

۲. طرح ریزی و نوسازی زبان فارسی

۱-۲. تلاش برای بهبود خط فارسی

الف. آوانگاری کلمات ناشناخته (نوشتن به لاتین یا فنوتیک)

ب. یکنواخت کردن نوشتار واژه هایی که دارای صدای مشترک و خط متفاوت هستند.

ج. تعیین خوانش یکنواخت و مشترک برای واژه های عربی که به چند صورت تلفظ می شوند.

د. پذیرش واژه هایی که براساس زبان عربی ایجاد شده اند ولی در میان عرب زبان ها وجود ندارد.

ه. حفظ واژه های ساده و پر کاربرد عربی در فارسی و تعیین معادل فارسی برای واژه های دشوارتر و کم کاربردتر.

و. استفاده از ریشه های فارسی واژه های بیگانه ای که از طریق علوم جدید وارد می شوند و ساخت واژه مناسب آن

ز. تعیین یک نوع درست و یک پارچه از نامه نگاری در دستگاه های آموزشی و اداری

۳. گسترش جغرافیایی زبان فارسی

الف. مطالعه درباره تأثیر زبان فارسی بر زندگی روانی و اجتماعی غیرفارسی زبانان و شیوه های کنونی آموزش و یادگیری آن جهت ایجاد یک شیوه درست و یک پارچه

ب. مبارزه با بی سوادى و آموزش و خواندن و نوشتن به افراد و در ادامه قرار دادن مواد مورد مطالعه و یادگیری در اختیار آموزش دیده ها